

Evaluatie Implementatie Inzameling Luiers en Incontinentiemateriaal – Gemeente Wijchen

Van: Melissa Kars

Datum: 4-4-2023

Dar is in juli 2021 gestart met de gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal. Na een testperiode heeft ARN sinds 2021 de capaciteit voor de verwerking van luiers en incontinentiemateriaal vergroot naar 15.000 ton. Dar maakt gebruik van een deel van deze capaciteit. Uit de verwerkte luiers worden biogas, biogranulaat, kunstmest en herbruikbare plastics geproduceerd. Daarnaast besparen we door te recyclen bij ARN 899 kg CO₂-eq per ton luieraafval.

Vanaf 1 november 2022 kunnen bewoners uit gemeente Wijchen hun luiers en incontinentiemateriaal gescheiden naar speciale containers brengen. Inmiddels hebben we in Wijchen al ruim 182 ton (1-1-2023) luiers en incontinentiemateriaal opgehaald, en dat is iets om trots op te zijn!

De inzameling van luiers en incontinentiemateriaal is nieuw in de regio. Daarom evalueert Dar de inzameling, en geeft Dar een doorkijk naar de toekomst van de inzameling van luiers en incontinentiemateriaal.

Inzamelsysteem

Bewoners van Wijchen kunnen luiers en incontinentiemateriaal naar veertien locaties in de gemeente brengen. De luiers en het incontinentiemateriaal gaan in speciale luierzakken. Deze luierzakken kunnen bewoners gratis ophalen op verschillende plekken in de gemeente.

Om toegang te krijgen tot de container die met een afvalpaslezer zijn uitgerust, kunnen bewoners toegang vragen via Dar en wordt de huidige afvalpas geactualiseerd en geschikt gemaakt om ook de luiercontainer te openen. Na de actualisatie kunnen bewoners de volle luierzakken naar de speciale luiercontainers brengen.

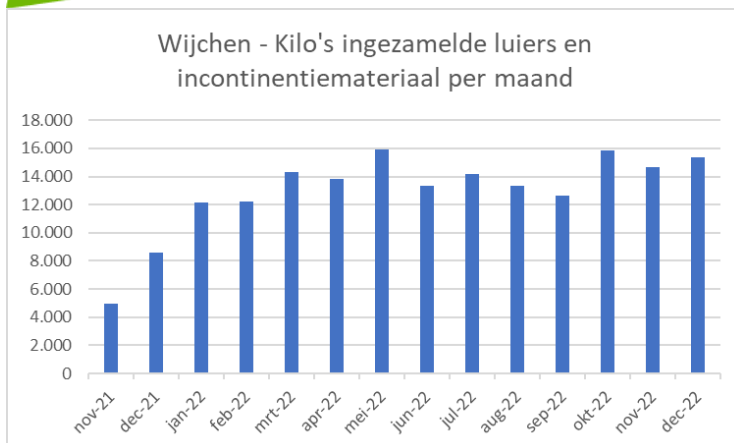
Afvalpassysteem

De bewoners moeten toegang vragen tot de luiercontainers bij Dar. Hiermee voorkomen we dat iedereen automatisch toegang heeft en de container. Door deze drempel op te werpen hopen we dat inwoners hierdoor alleen luiers en incontinentiemateriaal in de containers doen, waardoor de kwaliteit van de inzameling hoog blijft. Bewoners kunnen digitaal of per telefoon toegang vragen bij Dar. De toegang tot de luiercontainer is een paar uur later op de afvalpas geactualiseerd en de bewoner wordt hierover geïnformeerd.

Kwantiteit / kwaliteit

De inzameling van luiers en incontinentiemateriaal loopt in Wijchen erg goed. Op basis van onderzoek hadden we ingeschat ca. 71 ton in te zamelen in het eerste jaar. Tussen 1 november 2021 en 1 januari 2023 hebben we in Wijchen ruim 182 ton luiers en incontinentiemateriaal opgehaald. Dat is dus twee keer zoveel, en daar mogen we trots op zijn!

In Nederland hebben bewoners gemiddeld 10kg luiers en incontinentiemateriaal in hun restafval. Als doelstelling voor het eerste jaar wilden we gemiddeld 3kg luiers en incontinentiemateriaal in per inwoner ophalen. Op dit moment haalt Dar in Wijchen gemiddeld 4kg luiers en incontinentiemateriaal per inwoner op. Zie hieronder de ontwikkeling per maand:

Dar heeft veelvuldig met ARN contact over de kwaliteit van de inzameling. Tot op heden is de kwaliteit van het aangeleverd materiaal goed, en zijn alle vrachten geaccepteerd.

Verloop inzameling luiers en incontinentiemateriaal Wijchen

Gemeente Wijchen heeft samen met Dar in 2021 een locatieplan opgesteld. Het aantal containers en de locaties zijn vastgesteld op basis van een verwachte hoeveelheid ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal en samenstelling van de bewoners van de gemeente/wijk. Om een goede dekking te krijgen in de gemeente zijn we begonnen met elf containerlocaties. In elke kern is minimaal één container neergezet, in Wijchen zijn we gestart met vier containerlocaties.

Aangezien de inzameling nieuw was, wisten we van tevoren niet welke containers goed zouden lopen, en welke containers minder hard zouden lopen. Dar en Gemeente Wijchen hebben dit de eerste maanden goed gemonitord. We hebben in het eerste jaar een aantal aanpassingen gedaan:

- ✓ We hebben op verschillende locaties de inzamel frequentie verhoogd naar twee of drie keer per week, afhankelijk van het aanbod op de locatie.
- ✓ Het aanbod bij de luierscontainers bij Zuiderpoort en de Lepelaarstraat in Wijchen was te hoog, en deze containers liepen over. Op deze locaties zitten ook grote supermarkten, waardoor het aanbod tussen vrijdag en maandag ook hoger is dan bij andere luierscontainers. Om die reden zijn hier uiteindelijk luierscontainers bijgezet.
- ✓ Op basis van de gegevens van de afvalpassen kon Dar zien dat de gebruikers van de luierscontainer op de Passedwardsstraat en Lepelaarstraat voornamelijk uit de Homberg kwamen. Daarom is hier in de zomer van 2022 ook een luierscontainer container bijgeplaatst.
- ✓ Op basis van de gegevens van de afvalpassen is ook besloten om in december 2022 ook een luierscontainer te plaatsen bij Het Slotje voor de bewoners uit de Huurlingsedam.

In de kleine kernen was de capaciteit vanaf het begin af aan voldoende.

Helaas zien we in Wijchen nog steeds wel bijplaatsingen van luierszakken. Dat is vaak van inwoners die geen toegang hebben tot de container met hun afvalpas, of inwoners die de zak ernaast leggen als er al een luierszak ligt. Deze luierszakken hadden wel in de luierscontainer gepast. Dar en gemeente Wijchen hebben hier meermaals aandacht aan besteed via communicatie. We zien hierin gelukkig wel een afname.

We zien dat alle containers in gemeente Wijchen goed gebruikt worden. De container bij Zuiderpoort en de Lepelaarstraat in Wijchen worden veruit het meest gebruikt.

Op basis van gewicht zien we welke containerlocaties tussen juli en december 2022 het meest werden gebruikt in Wijchen. Hieruit volgt de volgende top 12:

1. Wijchen - Zuiderpoort 20,8 ton

2. Wijchen - Lepelaarstraat	16 ton
3. Wijchen - Dorsvlegel	9,6 ton
4. Wijchen – Homberg	6,5 ton
5. Wijchen - Passedwardsstraat	6 ton
6. Bergharen - Molenweg	3,3 ton
7. Wijchen - Graafseweg (Bij Rivo Torto)	3,1 ton
8. Hernen - Tunnelpad	2,5 ton
9. Wijchen - Graafseweg (bij Portiuncula)	2,4 ton
10. Niftrik - Lagestraat	1,6 ton
11. Balgoij - Boomsestraat	1,5 ton
12. Batenburg – Polshof	1,5 ton

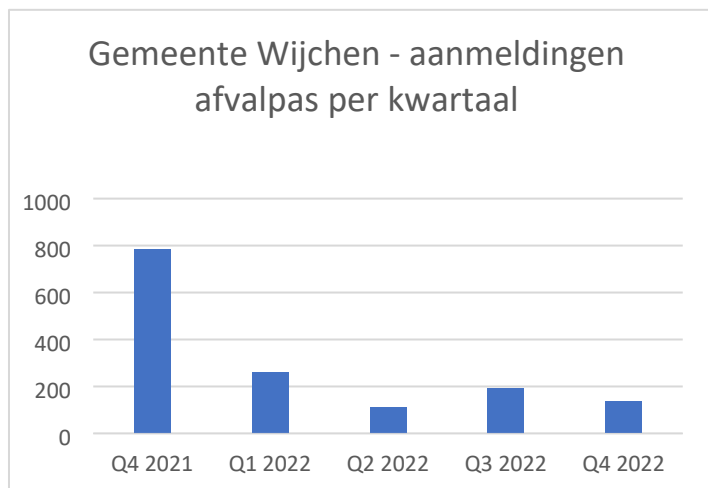
De container bij Het Slotje is nog niet meegenomen in deze analyse.

Afvalpassysteem

Om toegang te krijgen tot de luiерcontainers kunnen bewoners toegang vragen via Dar en wordt de huidige afvalpas geactualiseerd en geschikt gemaakt om ook de luiерcontainer te openen. Bij de meeste bewoners was dit al snel duidelijk, en er werd massaal toegang gevraagd in de eerste maanden. Helaas bereik je middels communicatie niet gelijk iedereen, dus hebben we nog een aantal extra communicatierondes gedaan.

Op basis van cijfers van CBS had Dar van tevoren ingeschat dat tussen de 1800 aansluitingen in aanmerking komen voor de inzameling van luiers en incontinentiemateriaal. Inmiddels hebben 1489 (10-1-2023) huishoudens toegang tot de container. Inmiddels heeft dus een groot deel van de doelgroep zich aangemeld.

Zie hier het verloop van de aanmeldingen voor toegang tot de containers:

Dar ziet dat er meer communicatie nodig is over de afvalpas in Wijchen, vergeleken met gemeente Druten en Beuningen. Dat komt waarschijnlijk omdat bewoners van Druten en Beuningen meer gewend zijn aan het gebruik van de afvalpas voor het openen van verzamelcontainers. Tot op heden zien we nog regelmatig bijplaatsingen rondom de luiерcontainers, voornamelijk rondom Zuiderpoort, maar ook bij de andere containers in Wijchen. Dat is niet nodig, want meestal passen deze luiерzakken gewoon in de luiерcontainer. Daarom heeft Dar in december opnieuw extra communicatie ingezet om het afvalpassysteem toe te lichten, en zal Dar dit in 2023 ook voortzetten.

Luiерzakken

Om de luierszakken bij de inwoners te krijgen is er een nieuw distributienetwerk opgezet. De luierszakken zijn o.a. te krijgen bij kinderdagverblijven, consultatiebureaus, wijkcentra, apotheken, de gemeentewerf en het gemeentehuis. Dit zijn de locaties waar de doelgroep ook met regelmaat komt. Inmiddels kunnen bewoners de zakken op twintig locaties in gemeente Wijchen krijgen. Dar ziet dat het overgrote deel van de bewoners de zakken goed gebruikt.

Dar heeft gekozen voor luierszakken en zakken voor incontinentiemateriaal. De zakken voor incontinentiemateriaal zijn meer anoniem, omdat op de zak niet staat waar hij voor bedoeld is (op de wikkel wel). Dar ziet dat beide zakken worden gebruikt (33% incontinentiezakken en 67% luierszakken in Wijchen), en gaat om deze reden hiermee door. Zie hieronder voorbeelden van de verschillende zakken. Op de zakken voor incontinentiemateriaal staat 'Ik scheid van afval'. Alleen op de wikkel staat informatie over incontinentiemateriaal. Bij kinderdagverblijven en consultatiebureaus kunnen inwoners alleen luierszakken krijgen. Op de overige locaties zijn beide zakken verkrijgbaar.

De hoeveelheid uitgegeven luierszakken is meer dan begroot. Dat komt enerzijds omdat we meer luiers en incontinentiemateriaal inzamelen dan verwacht. Anderzijds komt dit omdat inwoners minder kilo in de zak doen dan verwacht. Hierdoor hebben inwoners meer zakken nodig. Daarnaast heeft Dar veel distributielocaties dit jaar bevoorraadt, dus er ligt nog een voorraad zakken op deze locaties om later opgehaald te worden door inwoners.

In 2021 en 2022 werd de distributie van de zakken nog door het facilitair centrum van Dar georganiseerd. Vanaf 2023 verzorgt Van Altena de distributie van de luierszakken, net zoals zij de distributie van de zakken van andere afvalstromen verzorgen, zowel in Wijchen als in de regio.

Communicatie

Om inwoners bekend te maken met de gescheiden inzameling van luiers en incontinentiemateriaal zijn er verschillende online en offline communicatiemiddelen ingezet. Daarin is 'Vieze luiers, frisse winst' de slogan en is het icoon dat daarbij wordt afgebeeld Winston. Hij legt op een vriendelijke en duidelijke manier uit wat het scheiden van luiers en incontinentiemateriaal is, hoe het werkt en waarom het zo belangrijk is. Dit komt terug in de vele communicatie-uitingen, zowel online als offline. Na de bekendmaking van het scheiden van deze afvalsoort is er tijdens het project bijgestuurd met communicatie. Er is bijvoorbeeld extra gecommuniceerd over het gebruik van de afvalpas en hoe dit werkt. Daarnaast is er extra communicatie ingezet om bijplaatsing van luierzakken naast de container tegen te gaan.

Zoals hierboven al is aangegeven heeft Dar meermaals extra communicatie in gemeente Wijchen uitgezet over extra containers en het gebruik van de container. Er is veel aandacht besteed aan het gebruik van de afvalpas en het aanvragen voor toegang voor de luiercontainer. Dar en Gemeente Wijchen hebben hier ook afvalcoaches voor ingezet bij de containers bij Zuiderpoort en de Lepelaarstraat. In 2023 zal er ook extra aandacht worden besteed aan de luierinzameling in Wijchen.

Goed nieuws!

Vanaf 1 november 2021 kan je gratis jouw luiers en incontinentiemateriaal scheiden

De gemeente Wijchen en Dar gaan samen met jou voor minder restafval. Hoe beter jij jouw afval scheidt, hoe minder restafval je overhoudt. Van vieze luiers en incontinentiemateriaal maken we nieuwe producten. Bijvoorbeeld autobumpers en plastic straatmeubels. Ook winnen we energie. Zo worden vieze luiers, frisse winst!

Meer weten? www.dar.nl/luiers

VIEZE LUIERS FRISSE WINST

Let op! Je hebt toegang nodig om met jouw afvalpas de luiercontainer te openen. Vraag toegang via www.dar.nl/luiers

www.dar.nl | info@dar.nl | 024-3716000

[f](#) [i](#) [t](#) [v](#) [w](#)

Dar

Bewonerstevredenheidsonderzoek

In november/december 2022 heeft Dar met Integron een bewonerstevredenheidsonderzoek uitgezet in de hele Dar-regio (behalve gemeente Nijmegen). Via online en offline communicatiemiddelen heeft Dar de doelgroep van luiers en incontinentiemateriaal opgezocht. 493 respondenten hebben het onderzoek ingevuld, waarvan 107 respondenten uit Wijchen. De bewoners van Wijchen beoordelen de inzameling van luiers en incontinentiemateriaal met een 7.

Bewoners zijn met name heel tevreden over de bereikbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van de luiercontainers. Daarnaast zijn ze tevreden over het aantal locaties waar de zakken te krijgen zijn en de informatievoorziening. Er ligt wel een wens vanuit bewoners om op meer locaties luierzakken te kunnen halen.

Het is een suggestie van inwoners om het aantal containers uitbreiden. Het liefst zien bewoners veel containers. Gemeente Wijchen en Dar nemen deze wens mee in het advies voor de toekomst. Door meer containerlocaties verwacht Dar ook de drempel voor gescheiden inzameling te verlagen.

Bewoners zien met name een verbeterpunt in de netheid van de container. Dit punt is herkenbaar voor Dar en gemeente Wijchen, zoals ook hierboven toegelicht. Ook in 2023 gaan we hier verder mee aan de slag.

Financiële evaluatie

De kosten voor de luiერinzameling vallen hoger uit dan begroot. Dat komt met name doordat we veel meer luiers en incontinentiemateriaal inzamelen dan verwacht.

De inschatting voor de kosten van de inzameling in het eerste jaar was 113 ton, hier was de begroting op gebaseerd. In 2022 heeft Dar 168 ton luiers en incontinentiemateriaal ingezameld.

Eenmalige kosten

De eenmalige kosten vallen hoger uit door het plaatsen van vier extra containers in Wijchen in 2022, en één extra container in 2023. Hiermee komen de kosten uit op € 67k, i.p.v. de begrote € 49k.

Structurele kosten

De structurele kosten bestaan uit inzamelkosten, verwerkingskosten, schoonmaakkosten containers en kosten voor de zakken. De structurele kosten waren ingeschat op ca. € 32k per jaar. Daarnaast zou er een besparing plaatsvinden van ca. € 15k op verwerkingskosten van restafval. De daadwerkelijke kosten voor 2022 komen op € 77k. De ingeschatte besparing op verwerking restafval is ca. € 22k.

Doordat er meer aanbod is moet er ook vaker gereden worden. Door dit succes zijn de inzamelkosten dus ook hoger dan begroot. Dar ging uit van één keer inzamelen per week, maar komt op een aantal locaties twee of drie keer. Dar verwacht dat de kosten per lediging nog wel iets dalen als Nijmegen mee gaat doen, aangezien de inzamelroute dan efficiënter gereden kan worden.

De kosten van de schoonmaak van de luiерcontainers zijn hoger dan begroot omdat Dar met een andere aannemer is gaan werken. Deze aannemer ledigt eerst de container en reinigt dan de container. De kosten voor deze dienstverlening zijn hierdoor hoger, maar doordat de aannemer ook de container ledigt vervalt deze lediging. Dar hoeft dan zelf niet te ledigen. Deze besparing komt ten goede van de gemeente en wordt verrekend in de inzamelkosten. Dar heeft nu geregeld dat de containers zes keer per jaar worden gereinigd (om de maand in de winter, elke maand in de zomer). De behuizingen (buitenzijde) worden twee keer per jaar gereinigd.

De verwerkingskosten zijn hoger dan begroot, aangezien de ingezamelde hoeveelheid groter is. Echter verwacht Dar dat de besparing op de verwerkingskosten voor restafval dan ook hoger is. De luiers worden immers niet meer als restafval verwerkt.

Zoals eerder aangegeven zijn de kosten van de luiерzakken hoger dan begroot.

Advies

De luiерinzameling is een succes in gemeente Wijchen. Op basis van ervaringen van andere gemeenten, zowel in de Dar-regio als in heel Nederland, kan het aanbod van luiers en incontinentiemateriaal de komende jaren nog stijgen naar 7 á 8 kilo per inwoner per jaar.

We zien dat het aanbod in kern Wijchen op sommige dagen groter is dan de capaciteit. Dar heeft meer capaciteit nodig om het aanbod te kunnen verwerken. Daarnaast hebben inwoners aangegeven behoefte te hebben aan meer containerlocaties.

Op basis van de evaluatie en ervaring bij andere gemeenten adviseert Dar het aantal containerlocaties in de kern Wijchen uit te breiden. Dar heeft gekeken waar alle kinderdagopvangorganisaties en peuteropvangorganisaties in Wijchen staan. Dit overzicht heeft Dar over een analyse van gebruikers van de luiерcontainers gelegd. Op basis van deze gegevens adviseert Dar om in de buurt van de volgende straten een luiерcontainer te plaatsen.

- Beuningsesteeg, 6604 AM Wijchen
- Fazantstraat, 6601 BP Wijchen

- Blauwe Hof, 6602 WT Wijchen
- Oudelaan, 6605 SE Wijchen
- De Lingert, 6605 DT Wijchen
- Lijsterbesstraat, 6602 GM Wijchen
- Warmoezenier 11, 6603 JX Wijchen

Door de uitbreiding creëer je een goede gemeentelijke spreiding en voldoende capaciteit voor de komende jaren. Daarnaast verhoog je het serviceniveau richting inwoners.

In de overige kernen van gemeente Wijchen verwacht Dar dat de capaciteit voorlopig voldoende is.